2026-11-17

Beslut

Northmill Bank AB
genom styrelsens ordförande
Box 3616
103 59 Stockholm

FI dnr 23-29660

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Sveavägen 44]
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och sanktionsavgift

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 18 november 2026 kl. 8.00)

1. Finansinspektionen ger Northmill Bank AB (556709-4866) en anmärkning.

   (15 kap. 1 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse)

2. Northmill Bank AB ska betala en sanktionsavgift på 20 miljoner kronor.

   (15 kap. 7 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse)

Hur man överklagar, *se bilaga.*

Sammanfattning

Northmill Bank AB (Northmill eller banken) har tillstånd att driva bankrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Med stöd av det tillståndet erbjuder banken bland annat inlåning från allmänheten, utlåning till allmänheten, betaltjänster, bankkort, försäkringsförmedling och därmed förenliga produkter.

Finansinspektionen har undersökt hur Northmill har följt vissa centrala bestämmelser i penningtvättsregelverket. Undersökningen visar att banken har överträtt flera av dem.

Det har funnits brister i Northmills allmänna riskbedömning. Banken har inte beaktat vilka företagskunder den har haft och de riskfaktorer som var kopplade

till dessa kunder. Bankens allmänna riskbedömning har inte heller varit tillräcklig när det gäller det debetkort som banken har erbjudit och som kunde användas i utlandet.

Det har också funnits brister i Northmills riskbedömningar av bankens kunder. Banken har i vissa fall underlåtit att beakta uppgifter som banken har haft om sina företagskunder vid bestämmandet av kundernas riskprofil. Northmill har inte heller lagt information om affärsförbindelsens syfte och art till grund för en bedömning av kundens riskprofil när det gäller kunder som hade ett sparkonto i banken. Vidare har banken inte bestämt inriktningen och omfattningen av sin övervakning med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen när det gäller inbetalningar som har gjorts av tredje parter till bankens kontokreditprodukter. Därtill har det funnits brister när det gäller bankens modeller för riskklassificering av både privatkunder och företagskunder. Banken har under större delen av den undersökta perioden saknat rutiner för modellriskhantering och för en valideringsprocess och har inte validerat sina modeller.

Det saknas skäl att avstå från att ingripa mot Northmill. Överträdelserna är inte så allvarliga att det finns anledning att överväga att återkalla bankens tillstånd eller att meddela banken en varning. Finansinspektionen ger därför Northmill en anmärkning, som för att vara tillräckligt ingripande ska förenas med en sanktionsavgift på 20 miljoner kronor.

1 Bakgrund

1.1 Om Northmill Bank AB och dess verksamhet

Northmill Bank AB (Northmill eller banken) har tillstånd att driva bankrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). Northmill erbjuder bland annat betaltjänster till företagskunder, samt kort, sparande och kontokrediter till privatpersoner.

Vid utgången av 2023 hade Northmill cirka 121 500 kunder som var fysiska personer och cirka 450 kunder som var juridiska personer. Vid utgången av 2025 var motsvarande siffror cirka 310 000 respektive 4 600. Under undersökningsperioden (se avsnitt 1.2) erbjöd banken produkter och tjänster riktade till kunder – både fysiska personer och juridiska personer – som använde dessa i samband med näringsverksamhet. Dessa kunder benämns fortsättningsvis företagskunder. Banken började erbjuda produkter och tjänster till företagskunder i början av 2023, och vid undersökningsperiodens slut var antalet företagskunder cirka 300.

Northmill har sitt säte i Stockholm och är ett helägt dotterbolag till Northmill Group AB. Banken driver verksamhet i Sverige samt genom filialer i Finland och Polen. Northmills omsättning för räkenskapsåret 2025 var cirka

1 052 miljoner kronor medan motsvarande omsättning på koncernnivå var cirka 1 070 miljoner kronor.

1.2 Ärendet

I oktober 2023 inledde Finansinspektionen en undersökning av Northmill. Undersökningen gällde hur banken under perioden 1 januari–31 oktober 2023 (undersökningsperioden) har följt bland annat bestämmelserna om allmän riskbedömning, kundkännedom och rapportering av misstänkta transaktioner till Polismyndigheten i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen). I juni 2025 utvidgade Finansinspektionen undersökningen till att även gälla hur banken övervakade pågående affärsförbindelser.

I undersökningen har Finansinspektionen bland annat begärt in och granskat de versioner av den allmänna riskbedömningen som gällde under undersökningsperioden. Inspektionen har även granskat totalt 80 kundakter. Av dessa avser 20 kundakter företagskunder som har valts ut slumpmässigt och 60 kundakter privatkunder. Av de 60 kundakterna granskades 15 endast i förhållande till bankens övervakning av pågående affärsförbindelser. De 15 kundakterna valdes ut för att dessa kunder under undersökningsperioden hade tagit emot störst total summa genom inbetalningar från tredje parter till ett konto där kunden hade en kontokredit. Resterande 45 kundakter för privatkunder valde inspektionen ut bland de 300 privatkunder som hade störst transaktionsvolym i banken. Urvalet gjordes utifrån flera olika faktorer, som omsättning, riskklass och antal genererade larm i bankens transaktionsövervakning.

Finansinspektionen har därutöver tagit del av de uppgifter som Northmill har lämnat skriftligen, bland annat i yttranden över inspektionens iakttagelser, preliminära bedömningar och övervägande om att ingripa mot banken. Inspektionen har även tagit del av uppgifter som Northmill har lämnat muntligen vid två platsbesök hos banken.

Bristerna som framgår av detta beslut är sådana som har uppmärksammats i undersökningen och som gör att Finansinspektionen nu ingriper mot banken. Vad som i övrigt har kommit fram i undersökningen motiverar ingen åtgärd från inspektionens sida.

2 Utgångspunkter

2.1 Allmänt om penningtvättsregelverket

Penningtvätt är en brottslig verksamhet som bland annat innebär att företag utnyttjas för att göra illegala vinster tillgängliga för konsumtion och placeringar. Vid ekonomisk brottslighet, liksom vid annan brottslighet som begås för att uppnå ekonomisk vinst, är penningtvätt ofta en förutsättning för att dölja brottsvinster.

Finansiering av terrorism innebär att pengar eller annan egendom samlas in, tas emot eller tillhandahålls för att ekonomiskt stödja terrorism (se definitionen i 1 kap. 7 § penningtvättslagen). Vid finansiering av terrorism är syftet, till skillnad från vid penningtvätt, att vidta åtgärder för att dölja att pengarna ska användas till brott eller brottslig verksamhet. Det är därför vanligt att pengar eller annan egendom som används för att finansiera terrorism är legalt intjänade.

Penningtvättsregelverket syftar till att förhindra att verksamhetsutövare, till exempel banker, utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Regelverket utgår från ett riskbaserat förhållningssätt, vilket innebär att en verksamhetsutövare ska vidta åtgärder som står i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som den är exponerad för.

Verksamhetsutövaren ska göra en så kallad allmän riskbedömning för att bedöma hur de produkter och tjänster som verksamhetsutövaren tillhandahåller kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, samt hur stor risken är för att det sker. Det innebär att verksamhetsutövaren ska identifiera, förstå och bedöma riskerna för att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Den allmänna riskbedömningen har en central betydelse för verksamhetsutövarens arbete med att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, eftersom den ska ligga till grund för verksamhetsutövarens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder.

Verksamhetsutövaren ska även bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som en viss kund är förknippad med (kundens riskprofil). Den bedömningen ska utgå från den allmänna riskbedömningen och företagets kännedom om kunden, och ska i sin tur ligga till grund för företagets bedömning av hur omfattande kundkännedomsåtgärder som måste vidtas.

En verksamhetsutövare får inte etablera en affärsförbindelse, och inte heller utföra en enstaka transaktion, om den inte har tillräcklig kännedom om kunden för att bland annat kunna hantera den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen. Verksamhetsutövaren behöver också kunna bedöma kundens aktiviteter och transaktioner. Vad som är tillräcklig kundkännedom i detta avseende avgörs bland annat av den risk som kan förknippas med kundrelationen.

För att automatisera eller standardisera de bedömningar som en bank förutsätts göra för att uppfylla olika krav enligt penningtvättslagen kan banken använda sig av en modell. Sådana modeller kan exempelvis användas för att riskklassificera kunder. För att säkerställa att modellen är ändamålsenlig krävs att banken har rutiner som bland annat innehåller en beskrivning av den bakomliggande teorin och de antaganden som har lett fram till modellens utformning. Det krävs också att modellen valideras, dels innan banken börjar använda den, dels om banken förändrar den väsentligt. Med validering avses en kontroll av att modellen fungerar som den ska.

Som nämns ovan ska verksamhetsutövaren övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner. Detta ska göras för att upptäcka aktiviteter och transaktioner som är avvikande eller som, utan att vara avvikande, kan antas ingå som ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism. Övervakningen och bedömningen ska göras utifrån den allmänna riskbedömningen, verksamhetsutövarens kännedom om kunden och kundens riskprofil. Om verksamhetsutövaren bedömer att det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller att egendom annars kommer från brottslig handling, ska alla omständigheter som tyder på det utan dröjsmål rapporteras till Polismyndigheten.

En verksamhetsutövares arbete med att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism består bland annat av dessa samverkande åtgärder. Eftersom de olika momenten är så nära kopplade till varandra riskerar en brist i någon del av arbetet att orsaka brister även i andra delar, vilket ytterligare försämrar verksamhetsutövarens möjligheter att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

2.2 Risken för att Northmills verksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism

I den nationella riskbedömning som har upprättats av Samordningsfunktionen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (Samordningsfunktionen) och som gällde under undersökningsperioden bedömdes risken för penningtvätt i banksektorn vara *betydande* med hänvisning till att banker står för den grundläggande finansiella infrastrukturen.[1] I takt med att större banker har förbättrat sitt förebyggande arbete, finns det indikationer på att kriminella söker sig till mindre och mellanstora banker. Samtidigt har de mindre bankerna ofta ett tjänsteutbud som är snarlikt storbankernas och som innebär likartade risker. Enligt Finansinspektionen riskerar därför de risker som tidigare har centrerats kring storbankerna att förskjutas till mindre aktörer.[2] Banksektorn tillhör också

[1] Samordningsfunktionen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021 (Nationell riskbedömning 2020/2021), s. 26.
[2] Finansinspektionen, Prioriterade risker inom penningtvätt och finansiering av terrorism (mars 2024), s. 4.

de sektorer där det bedöms vara störst risk för finansiering av terrorism.[3] I den nationella riskbedömning som Samordningsfunktionen publicerade i juni 2026 bedöms banksektorn vara förknippad med *hög risk*. Den höga risken beror främst på att hotet från organiserad brottslighet bedöms ha ökat och att brottsligheten har blivit alltmer integrerad i den legala samhällsstrukturen.[4] I den nationella riskbedömningen konstateras bland annat att samtidigt som en digital bank- och betalmarknad har bidragit till smidiga och snabba betalningslösningar, har den också möjliggjort för kriminella att utföra bedrägerier och snabbt tvätta och gömma vinster från brott.[5]

Företag och andra juridiska personer kan driva verksamheter eller ha ägar- eller kontrollstrukturer som är komplexa, vilket kan göra det svårare att identifiera verkliga huvudmän. Risken för att juridiska personer används som brottsverktyg i mer avancerade och systematiska penningtvättsupplägg är därför stor.[6]

Mot bakgrund av att Northmill verkar inom banksektorn och genom sina produkter exponeras mot juridiska personer, bedömer Finansinspektionen att risken för att verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är förhöjd. Detta medför att banken, med hänsyn till penningtvättsregelverkets krav på ett riskbaserat förhållningssätt, behöver vidta tillräckligt omfattande åtgärder för att kunna hantera den risken.

3 Finansinspektionens iakttagelser och bedömningar

3.1 Allmän riskbedömning

3.1.1 Tillämpliga bestämmelser

Det framgår av 2 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen att en verksamhetsutövare ska bedöma hur de produkter och tjänster som tillhandahålls i verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt hur stor risken är för att detta sker (allmän riskbedömning). Av andra stycket samma paragraf framgår det bland annat att verksamhetsutövaren vid den allmänna riskbedömningen särskilt ska beakta vilka slags produkter och tjänster som tillhandahålls, vilka kunder och distributionskanaler som finns samt vilka geografiska riskfaktorer som finns.

[3] Nationell riskbedömning 2020/2021, s. 7.
[4] Samordningsfunktionen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2024/2025 (Nationell riskbedömning 2024/2025), s. 3.
[5] Nationell riskbedömning 2024/2025, s. 37.
[6] Nationell riskbedömning 2020/2021, s. 31, Ekobrottsmyndighetens lägesbild om ekonomisk brottslighet i Sverige 2020, s. 22, och Myndighetsgemensam lägesbild – Organiserad brottslighet 2023, s. 9.

3.1.2 Banken har inte beaktat vilka företagskunder den har haft och riskfaktorer kopplade till dessa

Finansinspektionens iakttagelser

Northmill hade under undersökningsperioden tre olika versioner av ett dokument benämnt *H.3 Riskbedömning avseende penningtvätt och finansiering av terrorism,* som har varit fastställda och gällande enligt följande:

- version 15.2 fastställd den 18 oktober 2022 (riskbedömning 15.2)
- version 16.0 fastställd den 12 april 2023 (riskbedömning 16.0)
- version 16.1 fastställd den 17 augusti 2023 (riskbedömning 16.1).

De ovanstående dokumenten innehåller bankens allmänna riskbedömning under respektive tidsperiod.

Banken hade även upprättat en riskbedömningsmall för företagskunder (nedan kallad riskbedömningsmallen). I det dokumentet fanns det listor över högriskbranscher. Under undersökningsperioden fanns riskbedömningsmallen i en version daterad den 19 december 2022.[7]

I alla versioner av den allmänna riskbedömningen anger Northmill tre branscher – ”bygg, spel, assistansbolag” – som högriskbranscher.[8] I ett inledande avsnitt uppmärksammar banken vidare att penningtvätt kan ske genom investeringar i kontantintensiva branscher, som till exempel restauranger och enklare serviceinrättningar (kiosk och närlivs).[9]

Inte någon version av den allmänna riskbedömningen innehåller några resonemang om varför de tre angivna högriskbranscherna är förknippade med hög risk eller hur banken har kommit fram till detta, varken på ett allmänt plan eller med utgångspunkt i bankens produkter och tjänster.

I riskbedömning 16.0 och 16.1 konstaterar Northmill följande om de företagskunder som använde den produkt som banken erbjöd till företag för att kunna ta emot kortbetalningar: ”Sannolikheten för att dessa hot och sårbarheter leder till penningtvätt och finansiering av terrorism varierar beroende på olika faktorer, såsom företagens bransch, företagets storlek och riskprofil, samt deras interna rutiner för att hantera sådana risker”. När det gäller bankens produkter för finansiering respektive delbetalning av kreditköp anger banken följande om företagskunderna: ”Företagen kan vara verksamma inom en rad olika branscher och kan variera i storlek, men de måste ha ett fysiskt försäljningsställe för att kunna erbjuda betaltjänsten”. Några kopplingar till de av banken utpekade högriskbranscherna görs inte.

[7] Dokumentet som Northmill har lämnat in heter *Riskklassificeringsmall - Företag (2022-12-19)*.
[8] Se avsnitt *5. Riskbedömning av kunder*.
[9] Se avsnitt *1. Allmänt*, underavsnitt *1.1 Penningtvätt*.

Inte någon version av den allmänna riskbedömningen innehåller en hänvisning till riskbedömningsmallen. I anslutning till att bankens produkter för företagskunder behandlas i den allmänna riskbedömningen finns noteringar om att riskklassificeringen av kunder utförs manuellt av banken.

I riskbedömningsmallen tas bland annat *branschrisk* för *korruption* respektive *penningtvätt och finansiering av terrorism* samt *kontantintensiv verksamhet* upp som riskhöjande faktorer. Till respektive faktor finns ett antal branscher kopplade jämte en siffra som anger en riskklass mellan 2 och 4. Det har inte kommit fram i undersökningen hur urvalet av branscher i riskbedömningsmallen har gjorts.

Northmills inställning

Northmill anför i huvudsak följande.

Banken anser att den i tillräcklig utsträckning har beaktat vilka kunder som finns. Detta har inbegripit företagskunder och de riskfaktorer som banken har bedömt vara relevanta för hur dess produkter och tjänster kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. För de kontantfria produkter som banken erbjöd har banken bedömt att kontanthantering inte var en relevant riskhöjande faktor.

Northmill anför att banken uttryckligen har behandlat företagskunder som en kundkategori. Banken har beskrivit risker förknippade med företagskunder och identifierat riskhöjande faktorer för dessa. Northmill har rankat faktorn att en kund är verksam i en av banken identifierad högriskbransch högst bland de riskhöjande faktorerna. Banken har tilldelat riskparametern ”juridiska personer eller egenföretagare verksamma i identifierade högriskbranscher” risknivån hög risk.

Northmill påpekar att de tre exempel på högriskbranscher som banken anger i löptexten i alla versioner av den allmänna riskbedömningen inte är en uttömmande uppräkning. I ett annat avsnitt i riskbedömningen nämns även restauranger och enklare serviceinrättningar. Ytterligare branscher finns upptagna i riskbedömningsmallen. Riskbedömningsmallen ingår som en del av den allmänna riskbedömningen.

De tre angivna högriskbranscherna var, enligt banken, en initial bedömning med hänsyn till det begränsade antalet företagskunder vid den tiden. Bedömningen byggde på tilltänkta målgrupper för den då nystartade företagsverksamheten, i kombination med kända tillvägagångssätt. Att banken pekade ut högrisk-branscher där den ännu inte hade några kunder återspeglar en framåtblickande kategoribaserad ansats för den allmänna riskbedömningen, menar Northmill. Den allmänna riskbedömningen ska beakta vilka slags kunder som finns, det vill säga kundtyper och kundkategorier, inte den aktuella kundstockens sammansättning. Banken anför att den har tillämpat ett riskbaserat förhållningssätt i linje med Europeiska bankmyndighetens riskfaktorsriktlinjer som inte kräver att varje identifierad bransch ska analyseras på detaljnivå redan från första dagen, utan att

riskbedömningen ska vara proportionerlig till verksamhetens art, omfattning och exponering.

Northmill påpekar att den allmänna riskbedömningen till sin natur är generell och inriktad på kategorier av kunder och de riskfaktorer som typiskt sett kan förknippas med dem. Det är på individnivå, vid riskklassificeringen enligt 2 kap. 3 § penningtvättslagen, som verksamhetsutövaren ska bedöma den enskilda kundens förhållanden. Där beaktas till exempel den specifika bransch som en viss kund är verksam i. Banken har identifierat högriskbranscher, som fanns med i riskbedömningsmallen, och beaktat sådana faktorer inom ramen för kundriskklassificeringen. Kunder inom sådana branscher gavs högre riskpoäng, och en förhöjd risk ledde till skärpta åtgärder, anför banken.

Banken instämmer i att de risker som beaktades genom kundriskklassificeringen och kontrollmiljön hade kunnat dokumenteras tydligare i den allmänna riskbedömningen. Omständigheten att det inte finns ett uttryckligt och dokumenterat resonemang innebär dock inte att risker inte har bedömts, uppger Northmill.

Finansinspektionens bedömning

En verksamhetsutövare ska vid den allmänna riskbedömningen särskilt beakta vilka kunder som finns. Det framgår av förarbetena till penningtvättslagen att en verksamhetsutövare därvid ska ta särskild hänsyn till riskfaktorer kopplade till typen av kunder (prop. 2016/17:173 s. 208). För att vara relevant och tillförlitlig ska en riskbedömning så långt möjligt vara baserad på verkliga sårbarheter och risker (prop. 2016/17:173 s. 510). Den allmänna riskbedömningen, som ska dokumenteras, ska utformas så att den kan ligga till grund för verksamhetsutövarens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Det är alltså avgörande att verksamhetsutövaren vid den allmänna riskbedömningen beaktar omständigheter som har en tydlig koppling till de kunder som faktiskt finns, för att den allmänna riskbedömningen ska vara relevant och verklighetsanpassad. Det är också en förutsättning för att den allmänna riskbedömningen ska kunna fylla sitt syfte och ha den roll och betydelse som den ska ha enligt penningtvättsregelverket. Bedömningen av hur en verksamhetsutövares produkter och tjänster kan utnyttjas av verksamhetsutövarens kunder måste därför ta hänsyn till bland annat vilka branscher kunderna verkar inom samt hur förutsättningarna och riskerna ser ut i just de branscherna.

Den allmänna riskbedömningen och riskbedömningen av enskilda kunder är två olika bedömningar, med olika syften, även om det delvis är samma omständigheter som beaktas. I en allmän riskbedömning ska verksamhetsutövaren beakta vilka riskfaktorer som kan förknippas med de typer av kunder som verksamhetsutövaren har, och hur riskfaktorerna påverkar riskerna för att bankens produkter och tjänster kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt hur stor risken är för att det sker. Den allmänna riskbedömningen ligger sedan till

grund för bland annat riskklassificeringen av kunder. Vid denna riskklassificering ska verksamhetsutövaren i stället bedöma vilka riskfaktorer som kan förknippas med en enskild kund, för att avgöra hur stor risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med just den kundrelationen. Utifrån denna bedömning ska verksamhetsutövaren kunna avgöra vilka kundkännedomsåtgärder som behöver vidtas när det gäller den kunden.

Det som nämns ovan innebär, i likhet med vad Northmill anför, att den enskilda kundens förhållanden ska beaktas vid riskbedömningen av kunden enligt 2 kap. 3 § penningtvättslagen. Det gäller till exempel omständigheten att en kund driver verksamhet inom en viss bransch. För att bedömningen av kundens riskklass ska vara relevant krävs dock att den har föregåtts av en bedömning av varför en viss bransch är förknippad med viss risk, med hänsyn till de produkter och tjänster som verksamhetsutövaren erbjuder, och hur dessa kan utnyttjas. Det är denna bedömning som ska göras vid den allmänna riskbedömningen.

Finansinspektionen konstaterar följande om riskbedömningsmallen. Det finns ingen hänvisning eller annan koppling mellan riskbedömningsmallen och de tre versionerna av den allmänna riskbedömningen. Det framgår av undersökningen att banken har använt riskbedömningsmallen som ett stöd vid en manuell bedömning av kundernas riskklass och för att säkerställa att bankens rutin för riskklassificering av enskilda kunder följdes. Northmill har inte lämnat någon uppgift om hur banken har hanterat och förvaltat riskbedömningsmallen. Finansinspektionen konstaterar att den version som banken har lämnat in till inspektionen och som fanns under undersökningsperioden, är daterad den 19 december 2022. Mallen har alltså inte uppdaterats någon gång under undersökningsperioden, trots att banken under samma period fastställde två nya versioner av den allmänna riskbedömningen och fick cirka 300 nya företagskunder. Northmill lämnade inte heller in dokumentet i samband med att Finansinspektionen begärde in bankens allmänna riskbedömning, utan först i ett senare skede. Den information som finns om högriskbranscher i riskbedömningsmallen – listor jämte siffror som indikerar riskklass – innebär enligt Finansinspektionen inte heller att banken har beaktat vilka kunder som har funnits och vilka risker som är förknippade med dem. Vid en sammantagen bedömning anser inspektionen inte att riskbedömningsmallen har varit en del av Northmills allmänna riskbedömning.

Enligt Finansinspektionens bedömning är de redogörelser som finns i de tre versionerna av den allmänna riskbedömningen över vilka kunder som fanns i verksamheten mycket kortfattade och allmänt hållna. Northmill har tagit upp tre branscher och benämnt dem som högriskbranscher. Banken har dock inte på något sätt beskrivit de riskfaktorer som är förknippade med branscherna, eller förklarat varför eller hur kunder i just dessa branscher kan tänkas utnyttja bankens produkter eller tjänster.

Enligt Finansinspektionens bedömning saknas det dessutom tillräcklig koppling mellan Northmills allmänna riskbedömning och de kunder som banken faktiskt hade. Inspektionen konstaterar att de tre branscher som banken har tagit upp som

högriskbranscher endast stod för en liten del av bankens kunder (färre än tio). Att en allmän riskbedömning, som Northmill anför, ska ha en framåtblickande ansats innebär inte att en verksamhetsutövare kan bortse från de risker som faktiskt finns i verksamheten när den allmänna riskbedömningen fastställs. När Northmill fastställde riskbedömning 16.0 den 12 april 2023 var antalet företagskunder cirka 60. När banken fastställde riskbedömning 16.1 den 17 augusti 2023 var antalet företagskunder cirka 150. I augusti 2023 hade verksamheten riktad mot företag drivits i mer än ett halvår. Vid undersöknings-periodens slut var antalet företagskunder fler än 300. Finansinspektionen anser, till skillnad från Northmill, att verksamheten därmed – åtminstone från och med när riskbedömning 16.0 fastställdes – varken kunde anses vara nystartad eller begränsad. Vid den tidpunkten fanns det ett tillräckligt stort kundunderlag som banken borde ha beaktat vid den allmänna riskbedömningen. När riskbedömning 16.1 fastställdes var underlaget ännu större, och det var möjligt att iaktta att en stor andel kunder var verksamma inom handel, restaurang och personlig service som t.ex. hår-, skönhets- och kroppsvård (cirka 60 procent av kunderna den 30 september 2023).

Det förhållande att de produkter som Northmill erbjöd till företagskunder inte innefattade hantering av kontanter, innebär enligt Finansinspektionen inte att banken kan bortse från de risker som är förknippade med kontantintensiv verksamhet. Omständigheten att en kund är verksam i en kontantintensiv bransch behöver inte nödvändigtvis innebära att verksamhetsutövarens produkter exponeras för förhöjd risk. För att komma till den slutsatsen krävs dock enligt inspektionen någon form av bedömning som visar varför omfattande kontanthantering i en bransch inte är en relevant riskhöjande faktor. I riskbedömning 16.1 har Northmill helt förbigått det faktum att mer än hälften av företagskunderna var verksamma i olika kontantintensiva branscher.

Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att Northmill inte har beaktat riskerna med de kunder som bolaget har haft på det sätt som krävs i en allmän riskbedömning. Banken har därför inte uppfyllt kraven i 2 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

3.1.3 Bankens allmänna riskbedömning av debetkortet har inte varit tillräcklig

Finansinspektionens iakttagelser

Northmill erbjöd under undersökningsperioden ett debetkort under varumärket *Northmill Kort*. I alla versioner av den allmänna riskbedömningen framgår bland annat att kortet riktar sig till privatpersoner och erbjuds via digitala kanaler, som bankens webbplats och mobilapplikation. Detta kan öka risken för penningtvätt och finansiering av terrorism på grund av anonymitet och snabbhet i transaktioner. Det konstateras även att kortet kan användas i de länder som kortföretaget Visa har godkänt, vilket inkluderar högriskländer som finns angivna i en bilaga till respektive version av den allmänna riskbedömningen. Vidare anges det riskbedömning 16.0 och 16.1 att banken bör övervaka

korttransaktioner noggrant och ha system för att upptäcka och rapportera misstänkta transaktioner, särskilt i högrisländer. Som en riskhöjande faktor anges att kortet kan användas internationellt, vilket ökar exponeringen för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Northmills inställning

Northmill anför i huvudsak följande.

Banken har bedömt hur produkten debetkort kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Northmill uppger att banken också har identifierat de riskfaktorer som var relevanta för produkten, särskilt geografisk exponering och internationell användning. Banken har därtill omsatt bedömningen i konkreta, inneboende riskbegränsningar i produkten i form av produktbegränsningar, landblockering och transaktionsövervakning inom ramen för Visas regelverk. De nämnda begränsningarna är, enligt Northmill, ett uttryck för riskbedömningens slutsatser. Banken ställde sig frågan om och hur debetkortet kunde utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, besvarade den, och lät svaret forma själva produkten. Begränsningarna i produkten påverkade dessutom direkt vilka tillvägagångssätt som över huvud taget var möjliga att använda för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och var därmed en integrerad del av produktens faktiska riskprofil, menar banken.

Under undersökningsperioden var det underlag som möjliggjorde en land-differentierad analys av kundernas faktiska kortanvändning fortfarande begränsat. De iakttagelser som rapporteringen till Polismyndigheten gav pekade i geografiskt hänseende i allt väsentligt ut ett enda återkommande land, nämligen Spanien. Något bredare mönster av flera specifika länder som hade kunnat ligga till grund för en beloppsdifferentiering land för land framträdde inte. Banken gjorde i det läget en, enligt Northmill, medveten och dokumenterad riskbaserad avvägning. I stället för att differentiera åtgärderna land för land tillämpade banken inneboende beloppsbegränsningar på lägsta möjliga nivå som gällde oavsett hur eller var kortet användes, i kombination med transaktionsöver-vakning och blockering av icke godkända länder.

Enligt Northmill behöver den allmänna riskbedömningen inte innehålla en uttömmande analys av varje tänkbart tillvägagångssätt för penningtvätt, utan ska ge ett tillräckligt underlag för verksamhetens rutiner, kundkännedomsåtgärder och transaktionsövervakning enligt ett riskbaserat förhållningssätt. Bankens bedömning var proportionerlig i förhållande till produktens art och omfattning samt till den kunskap och det underlag som fanns tillgängligt under under-sökningsperioden, och var därmed tillräcklig för att uppfylla lagkravet, menar Northmill. Att kräva mer detaljnivå än så i den allmänna riskbedömningen har inte uttryckligt stöd i lag. Att dokumentationen kunde ha varit mer utförlig innebär inte att en riskbedömning saknas, anför banken.

Finansinspektionens bedömning

En allmän riskbedömning ska enligt förarbetena till penningtvättslagen besvara frågan om och hur verksamhetsutövarens produkter och tjänster kan användas

för penningtvätt och finansiering av terrorism. För att vara relevant och tillförlitlig ska en riskbedömning så långt som möjligt vara baserad på verkliga sårbarheter och risker. Vid bedömningen ska verksamhetsutövaren beakta produkternas och tjänsternas egenskaper och sårbarheter, samt geografiska riskfaktorer (prop. 2016/17:173 s. 510). För att en riskbedömning ska vara verklighetsanpassad och relevant är det också viktigt med kvantitativa data som visar att penningtvätt eller finansiering av terrorism genom ett visst förfarande, eller med en viss typ av tjänst eller produkt, är vanligt förekommande. För att bedöma om exempelvis förekomsten av många transaktioner till ett visst land innebär en ökad sannolikhet för att en tjänst som möjliggör gränsöverskridande penningtransaktioner utnyttjas, är kännedom om riskerna som kan förknippas med landet i fråga av avgörande betydelse (prop. 2016/17:173 s. 208).

Enligt Finansinspektionens bedömning har Northmill inte beaktat möjliga tillvägagångssätt för penningtvätt eller finansiering av terrorism vid den allmänna riskbedömningen av debetkortet. I samtliga versioner av den allmänna riskbedömningen finns endast övergripande beskrivningar av att produkten debetkort kan användas i högriskländer, och allmänt hållna konstateranden om att detta ökar risken och exponeringen för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Det finns ingen närmare analys av hur kortet skulle kunna användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism med beaktande av dess specifika egenskaper, exempelvis den helt digitala och snabba processen för att bli kund. Banken har visserligen noterat att personer som befinner sig i högriskområden kan bli kunder utan att det uppmärksammas direkt,[10] men drar inte någon slutsats om vad den omständigheten kan innebära för riskerna med produkten. Det Northmill anför om att Spanien var återkommande i rapporteringen till Polismyndigheten har till exempel inte uppmärksammats i någon version av den allmänna riskbedömningen.

Som framgår av förarbetena är det avgörande vid den allmänna riskbedömningen att känna till de risker som kan förknippas med ett visst land dit gränsöverskridande penningtransaktioner kan ske. Inte i någon version av Northmills allmänna riskbedömning finns det en närmare bedömning av de 64 olika identifierade högriskländerna och vilka som är relevanta för banken att beakta när det gäller debetkortet, till exempel baserat på hur kundernas användning av kortet har sett ut i förhållande till de olika länderna och risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism i respektive land. I inledningen till den allmänna riskbedömningen hänvisar Northmill till interna källor i form av statistik om kunder, produktanvändning och transaktionsmönster. Statistiken har dock inte fått något genomslag vid riskbedömningen av debetkortet.

[10] Riskbedömning 16.0 s. 43 och 16.1 s. 49, under avsnitt *6. Riskbedömning av distributionskanaler*.

Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att Northmill i sin allmänna riskbedömning inte i tillräcklig utsträckning har bedömt hur produkten debetkort kan användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Banken har därmed inte uppfyllt kraven i 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

3.2 Riskbedömning av företagskunder

3.2.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 2 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen ska en verksamhetsutövare bedöma den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen (kundens riskprofil). Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Av andra stycket samma paragraf framgår det att när det behövs för att bestämma kundens riskprofil ska verksamhetsutövaren beakta omständigheter som i det enskilda fallet påverkar risken som kan förknippas med kundrelationen.

3.2.2 Banken har i vissa fall underlåtit att beakta uppgifter om företagskunder när den har bestämt kundernas riskprofil

Finansinspektionens iakttagelser

Som framgår av avsnitt 1.2 har Finansinspektionen granskat 20 kundakter för företagskunder. I tre av de granskade kundakterna har banken vid bestämmandet av kundens riskprofil inte beaktat uppgifter som fanns tillgängliga i kundakterna, och som var av betydelse för riskbedömningen av kunden. Uppgifterna har varken beaktats i riskbedömningsmallen eller på annat sätt noterats i kundakterna. Uppgifterna rörde verksamhet i en högriskbransch (spelverksamhet) samt i en kontantintensiv bransch (restaurang) och ett utländskt medborgarskap hos en delägare (Afghanistan).

I bankens riskbedömningsmall för företagskunder fanns ett antal branscher som var möjliga att välja i anslutning till de olika riskfaktorer som angavs. Vid *branschrisk för kontantintensiv verksamhet* fanns bland annat *hotell och restaurang* som ett alternativ, och vid *branschrisk för penningtvätt och finansiering av terrorism* fanns bland annat *kasino*[11] som ett alternativ. *Spel* eller *spelverksamhet* fanns inte som en egen bransch i riskbedömningsmallen. Beroende på vilken bransch som banken valde genererade mallen ett riskvärde för riskfaktorn, angivet som en siffra mellan 2 och 4. I riskbedömningsmallen fanns även riskfaktorn *styrelseledamöter, verkliga huvudmän och/eller ledning i*

[11] Finansinspektionen noterar att Northmill har angett *spel* som exempel på en högriskbransch i de tre versionerna av den allmänna riskbedömningen (se avsnitt 3.1.2) och att SNI-koden (en branschkod som står för Svensk Näringsgrensindelning och som används för att klassificera vilket eller vilka verksamhetsområden ett företag bedriver) *92.000 – Spel- och vadhållningsverksamhet* omfattar både drift av kasino och spelombud.

bolaget är utländska medborgare. Om banken valde alternativet *ja* för riskfaktorn blev riskvärdet 4, i stället för 2 om alternativet *nej* valdes.

Northmills inställning

Northmill medger att banken – när det gäller tre kundakter – inte fullt ut har bestämt kundernas riskprofil på det sätt som 2 kap. 3 § penningtvättslagen förutsätter. Bristerna består i att vissa kundspecifika riskfaktorer som fanns tillgängliga i kundakten inte har fått fullt genomslag vid den enskilda riskklassificeringen. De avser endast tre av de granskade kundakterna och utgör enskilda tillämpningsfel vid den manuella handläggningen. De brister som Finansinspektionen har uppmärksammat består i att rätt svarsalternativ inte valdes i bankens riskbedömningsmall i de enskilda fallen, inte i att banken har saknat en metod för att beakta dessa faktorer.

Vidare bör omständigheten att ingen av de tre kunderna hade tillgång till någon produkt för hantering, insättning eller uttag av kontanter vägas in vid bedömningen av den konkreta riskexponering som de aktuella kundrelationerna innebar för banken. När det gäller en av de tre kunder som nu är aktuella pekar banken på att kunden trots allt tilldelades riskklassen *hög risk* (den högsta riskklassen), om än på grund av en annan riskfaktor och att klassificeringens utfall alltså blev korrekt.

Finansinspektionens bedömning

Northmill medger att banken inte har beaktat vissa uppgifter som banken har haft och som var av betydelse för riskbedömningen av kunder i samband med att den bestämde riskprofilen för tre av sina företagskunder.

Det framgår av förarbetena till penningtvättslagen att det vid riskbedömningen av kunder ofta är nödvändigt att – utöver risken kopplad till produkten eller tjänsten – beakta kundspecifika riskfaktorer. När det behövs för att bestämma kundens riskprofil ska en verksamhetsutövare beakta omständigheter som i det enskilda fallet påverkar risken som kan förknippas med kundrelationen (prop. 2016/17:173 s. 512). Vidare framgår det att i princip varje kund efter en helhetsbedömning kan tilldelas en egen riskklassificering och att åtgärderna för att motverka riskerna kan anpassas individuellt för varje kund (prop. 2016/17:173 s. 259). En utgångspunkt i penningtvättslagen är att omfattningen av åtgärderna för kundkännedom ska bestämmas av bland annat kundens riskprofil (prop. 2016/17:173 s. 263 f.). Om en verksamhetsutövare inte uppmärksammar vilka specifika risker en viss kund är förknippad med har verksamhetsutövaren inte förutsättningar att anpassa sina åtgärder efter de relevanta riskerna. I detta avseende saknar det alltså betydelse om en kund, som Northmill anför, ändå har fått den högsta riskklassen på grund av andra riskfaktorer.

Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att Northmill inte har uppfyllt kraven i 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

3.3 Kundkännedom

3.3.1 Tillämpliga bestämmelser

Det framgår av 3 kap. 4 § första stycket penningtvättslagen att en verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för kundkännedom när den etablerar en affärsförbindelse.

Det framgår av 3 kap. 12 § första stycket penningtvättslagen att en åtgärd för kundkännedom som en verksamhetsutövare ska vidta är att hämta in information om affärsförbindelsens syfte och art. Av andra stycket samma paragraf framgår det att informationen ska ligga till grund för en bedömning av vilka aktiviteter och transaktioner som kunden kan förväntas vidta och genomföra inom ramen för affärsförbindelsen (1 p.) samt av kundens riskprofil enligt 2 kap. 3 § (2 p.).

3.3.2 Banken använde inte information om affärsförbindelsens syfte och art för att bedöma kundens riskprofil

Finansinspektionens iakttagelser

Northmill har under undersökningsperioden erbjudit en inlåningsprodukt riktad till privatpersoner i form av ett sparkonto med rörlig ränta. När det gäller den nu aktuella frågan har Finansinspektionen granskat 45 kundakter för privatkunder (se avsnitt 1.2). Av dessa har 41 kunder haft ett sparkonto i banken. Det framgår av kundakterna att Northmill har ställt frågor om affärsförbindelsens syfte och art i samband med att en kund har öppnat ett sparkonto och affärsförbindelsen har etablerats. Frågorna gällde bland annat storleken på den första insättningen, i vilken omfattning kunden avsåg att göra uttag och insättningar, samt kundens månadsinkomst. Det framgår inte på något sätt av kundakterna hur den information som banken har hämtat in har påverkat bedömningen av respektive kunds riskprofil.

Northmills inställning

Banken hämtade in och bedömde information om affärsförbindelsens syfte och art och lät informationen ligga till grund för bedömningen av kundens riskprofil. För en produkt som sparkontot bestäms risken i större utsträckning av objektiva omständigheter än av kundens beskrivning av varför kontot har öppnats. Northmill anser att produktens egenskaper – med ett låst utbetalningsflöde, avsaknad av möjlighet att slussa medel vidare till tredje man samt en automatiserad kontrollmiljö – är relevanta omständigheter vid bedömningen av vilket informationsvärde som kundens uppgivna syfte har för risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism i det enskilda fallet. Bankens bedömning av de uppgifter som kunderna lämnade ledde till slutsatsen att den risknivå som hade fastställts för produkten var korrekt även i det enskilda fallet. Informationen motiverade alltså inte en ändring av kundens riskprofil. Detta förhållande innebär inte att informationen inte har lagts till grund för bedömningen av kundens riskprofil, påpekar Northmill.

Information om affärsförbindelsens syfte och art behöver inte alltid leda till en påvisbar påverkan på kundens riskprofil. Enligt banken har Finansinspektionen inte heller visat vilket ytterligare informationsvärde som kundens beskrivning av syftet med affärsförbindelsen skulle ha haft eller varför det borde ha lett till en annan riskklassificering.

Finansinspektionens bedömning

Som nämns ovan framgår det av penningtvättslagen att en verksamhetsutövare ska hämta in information om affärsförbindelsens syfte och art och lägga den till grund för en bedömning av kundens riskprofil. Vilken information om syfte och art som måste hämtas in, och omfattningen av de bedömningar som ska göras, beror till stor del på vilken produkt eller tjänst som tillhandahålls kunden. Det framgår av förarbetena till penningtvättslagen (prop. 2016/17:173 s. 527).

Northmill har hämtat in information om affärsförbindelsens syfte och art för kunder med sparkonto genom kundkännedomsfrågor. När banken har redovisat sin inställning till den påstådda bristen har den anfört att den inhämtade informationen har legat till grund för bedömningen av kundernas riskprofil. Under undersökningen uppgav dock banken att informationen (alltså svaren på kundkännedomsfrågorna) inte har använts för att bestämma kundernas riskprofil. Den inhämtade informationen ska i stället endast ha använts i de fall banken har identifierat avvikelser från det förväntade kundbeteendet genom larm i transaktionsövervakningen eller på annat sätt. Först då har informationen kontrollerats och därmed beaktats. Vad Northmill har anfört om att den inhämtade informationen om syfte och art beaktades, men att den inte bedömdes påverka kundens riskprofil, motsägs alltså av bankens egna uppgifter i ärendet om att informationen har beaktats först vid avvikelser från ett förväntat kundbeteende.

I förarbetena till penningtvättslagen beskrivs en möjlighet att vid riskklassificeringen av enskilda kundrelationer tillgodoräkna sig en relevant och tillförlitlig bedömning i den allmänna riskbedömningen som visar att risken som kan förknippas med en viss produkt eller tjänst är *låg* (prop. 2016/17:173 s. 260). I alla versioner av Northmills allmänna riskbedömning har banken bedömt att residualrisken, det vill säga den risk som kvarstår efter att riskreducerande åtgärder har vidtagits, för sparkontot var *normal risk*. Någon möjlighet att tillgodoräkna sig den allmänna riskbedömningen, och därmed avstå från att bedöma riskprofilen för enskilda kunder, finns inte för en produkt med normal risk. Enligt Finansinspektionen innebär alltså inte sparkontots egenskaper att banken kan underlåta att beakta den information om affärsförbindelsens syfte och art som banken har hämtat in. Inspektionen noterar i sammanhanget att även om uttag från sparkontot endast kunde göras till ett bestämt konto kunde pengar föras vidare från det kontot till en tredje part.

Finansinspektionen bedömer att Northmill, när det gäller produkten sparkonto med rörlig ränta, inte har lagt informationen som banken har hämtat in om affärsförbindelsens syfte och art till grund för bedömningen av kundernas riskprofil. Banken har därför inte uppfyllt kraven i 3 kap. 12 § andra stycket 2

penningtvättslagen. Inspektionen har inte haft anledning att ta ställning till om den information som banken har hämtat in borde ha lett till en annan riskprofil för kunderna.

3.4 Övervakning av pågående affärsförbindelser

3.4.1 Tillämpliga bestämmelser

Det framgår av 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen att en verksamhetsutövare ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner för att upptäcka aktiviteter och transaktioner som

1. avviker från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån den kännedom om kunden som verksamhetsutövaren har,
2. avviker från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån den kännedom som verksamhetsutövaren har om sina kunder, de produkter och tjänster som tillhandahålls, de uppgifter som kunden lämnar och övriga omständigheter, eller
3. utan att vara avvikande enligt punkterna 1 eller 2, kan antas ingå som ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Det framgår av andra stycket samma paragraf att inriktningen på och omfattningen av övervakningen ska bestämmas med beaktande av bland annat de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.

3.4.2 Banken har inte bestämt inriktning och omfattning av sin övervakning utifrån den allmänna riskbedömningen

Finansinspektionens iakttagelser

Northmill har i riskbedömning 16.0 och 16.1 identifierat inbetalningar som kommer från en okänd eller orelaterad tredje part som ett exempel på misstänkta beteenden och transaktioner, framför allt för bankens kontokreditprodukter. Banken har även i samtliga versioner av den allmänna riskbedömningen uppmärksammat, som en risk för penningtvätt, att fakturor betalas av en tredje part utan naturlig koppling till kunden, som till exempel make, maka, partner och sambo.

Northmill har inte haft någon regel i sin transaktionsövervakning som har tagit sikte på att en inbetalning kommer från en tredje part. De regler som banken har haft i sin övervakning av inbetalningar har i stället tagit sikte på andra situationer. Till exempel har det funnits en regel som har beaktat om det har gjorts ett visst antal inbetalningar under en viss tid. En annan regel har beaktat om inbetalningar har gjorts med ett belopp som har varit större än den beviljade krediten (motsvarande 150 procent eller mer av den beviljade krediten). Först när någon av dessa regler har genererat ett larm har banken utrett varifrån

betalningen kommer och då kunnat konstatera om det har varit en inbetalning från en tredje part.

Finansinspektionen har granskat 15 kundakter där det har förekommit inbetalningar gjorda av en eller flera tredje parter. I alla kundakter utom en förekommer det inbetalningar från en tredje part som inte har genererat något larm, och som banken alltså inte har utrett. I vissa av kundakterna finns det transaktioner från tredje parter som har genererat larm. Dessa larm har dock genererats till följd av de ovan nämnda reglerna som tog sikte på antalet transaktioner under en viss tid, eller summan av transaktioner i förhållande till den beviljade krediten.

Northmills inställning

Northmill medger att banken under undersökningsperioden inte hade någon regel i sin övervakning som var särskilt inriktad på situationer där en tredje part återbetalar en kunds kredit, och att inriktningen på och omfattningen av övervakningen i detta avseende inte fullt ut speglade den risk för tredjepartsinbetalningar som banken hade identifierat i sin allmänna riskbedömning. Northmill anför att banken drev en riskbaserad transaktionsövervakning som fångade avvikande tredjepartsinbetalningar, och menar att Finansinspektionen inte har påstått att någon av de granskade inbetalningarna har avsett penningtvätt eller finansiering av terrorism. Banken påpekar också att den har pågående åtgärder med en bestämd tidsplan för att avhjälpa bristen.

Vid utredningen av ett larm om avvikande inbetalningar eller överinbetalningar kontrollerade banken bland annat om inbetalningen hade kommit från en tredje part. Tredjepartsinbetalningar som avvek från kundens normala beteende fångades därmed upp och utreddes, enligt Northmill. Banken bedömde att de avvikande inbetalningarna – i frekvens eller belopp – utgjorde de situationer där risken för penningtvätt var som störst, och inriktade övervakningen därefter.

Finansinspektionens bedömning

Det framgår av 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen att inriktningen på och omfattningen av en verksamhetsutövares övervakning ska bestämmas med beaktande av de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen. I förarbetena till bestämmelsen anges att en utgångspunkt för verksamhetsutövarens granskning ska vara den riskbedömning som verksamhetsutövaren har genomfört (prop. 2016/17:173 s. 289).

Finansinspektionen konstaterar följande om Northmills övervakning. I 14 av de 15 kundakter med tredjepartsinbetalningar som Finansinspektionen har granskat finns inbetalningar som har kommit från en tredje part, men som inte har genererat något larm. Inspektionen kan konstatera att många inbetalningar kommer från andra finansiella institut och att vissa inbetalningar kommer från personer som med hänsyn till efternamn kan förmodas vara närstående till kontoinnehavaren. Därtill finns i två av de granskade kundakterna inbetalningar från andra fysiska personer som, utifrån tillgänglig information, saknar

anknytning till kunden, det vill säga just sådana inbetalningar som banken själv har identifierat som en risk.

Det framgår av riskbedömning 16.0 och 16.1 att banken har identifierat som en risk att en tredje part gör en inbetalning till ett konto där en kund har utnyttjat en kontokredit, utan att den tredje parten har en koppling till kunden. Som Northmill medger har banken inte haft någon regel i sin övervakning av transaktioner som har varit inriktad på situationer där en tredje part återbetalar en kunds kredit. Bankens regler för övervakning har endast kunnat upptäcka en inbetalning från en tredje part om betalningen har avvikit från normalt beteende med hänsyn till frekvens eller belopp. Detta har lett till att ett stort antal inbetalningar från tredje parter inte har träffats av bankens övervakning. Dessa inbetalningar har inte genererat något larm, och har därmed inte utretts.

Finansinspektionen bedömer mot denna bakgrund att Northmill inte har bestämt inriktningen på och omfattningen av sin övervakning av pågående affärsförbindelser med beaktande av de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen. Banken har alltså inte uppfyllt kraven i 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen. Inspektionen bedömer vidare att den nu konstaterade överträdelsen har inneburit en risk för att bankens verksamhet har utnyttjats för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Med anledning av Northmills invändning om att ingen faktisk penningtvätt har påståtts konstaterar Finansinspektionen att syftet med denna undersökning inte har varit att utreda om enstaka transaktioner har avsett penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller om sådan aktivitet har undgått upptäckt. Syftet med undersökningen har i stället varit att undersöka hur banken har följt penningtvättsregelverket, inbegripet skyldigheten enligt 4 kap. 1 § penningtvättslagen att övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner för att upptäcka avvikande beteenden. Övervakningen i 4 kap. 1 § syftar bland annat till att en verksamhetsutövare ska kunna fullgöra sin skyldighet att vidta åtgärder för att bedöma och rapportera enskilda transaktioner i enlighet med 4 kap. 2 och 3 §§. Om så inte sker riskerar rapporteringen av en misstänkt transaktion att försenas väsentligt. Det försvårar i sin tur möjligheterna för brottsbekämpande myndigheter att utreda misstänkta brott.

3.5 Modeller för riskklassificering av kunder

3.5.1 Tillämpliga bestämmelser

Det framgår av 6 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen att om en verksamhetsutövare använder modeller för bland annat riskklassificering ska verksamhetsutövaren ha rutiner för modellriskhantering. Rutinerna för modellriskhantering ska syfta till att utvärdera och kvalitetssäkra de modeller som verksamhetsutövaren använder.

Det framgår av 6 kap. 15 § i Finansinspektionens föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (FFFS 2017:11) (penningtvättsföreskrifterna) att ett företag ska ha rutiner för en valideringsprocess av sina modeller som säkerställer att en modell är ändamålsenlig för sitt syfte enligt 6 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

Det framgår av 6 kap. 16 § penningtvättsföreskrifterna att ett företag ska validera en modell innan den tas i bruk och att en ny validering ska genomföras vid väsentliga förändringar i en modell.

3.5.2 Banken har saknat rutiner för modellriskhantering och valideringsprocess – och har inte validerat modeller

Det framgår av undersökningen att Northmill, när det gäller bankens modell för riskklassificering av privatkunder, under större delen av undersökningsperioden har saknat rutiner för modellriskhantering (1 januari–24 augusti 2023) och rutiner för en valideringsprocess (1 januari–14 augusti 2023). Modellen har inte heller validerats förrän en valideringsrapport fastställdes den 26 oktober 2023. När det gäller bankens modell för riskklassificering av företagskunder har banken inte haft någon rutin för modellriskhantering eller någon rutin för en valideringsprocess och modellen har inte validerats. Northmill medger att banken under en del av undersökningsperioden inte fullt ut uppfyllde kraven på rutiner för modellriskhantering och validering av sina modeller för riskklassificering av privatkunder, respektive företagskunder.

Finansinspektionen bedömer att Northmill därmed inte har uppfyllt kraven i 6 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen och 6 kap. 15 och 16 §§ penningtvättsföreskrifterna.

4 Överväganden om ingripande

4.1 Northmills inställning

Northmill anför i huvudsak följande.

Northmill anför att Finansinspektionens iakttagelser rör brister av dokumentations- och utformningskaraktär av mindre allvarlig art och omfattning. De brister som banken har medgett har inte inneburit någon avsaknad av materiell riskhantering. Bristerna har inte funnits under någon längre tid.

Bristerna har inte lett till något konstaterat fall av faktisk penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller att någon kund felaktigt har tilldelats en för låg riskklass. Bristerna påstås alltså inte ha lett till någon skada eller annan allvarligare följdverkan, kommenterar Northmill.

Banken påpekar att den på eget initiativ har vidtagit skyndsamma och omfattande rättelseåtgärder för att komma till rätta med bristerna. Banken har samarbetat aktivt och reservationslöst och därmed underlättat Finansinspektionens utredning. Banken har fortlöpande hållit inspektionen informerad om vidtagna åtgärder, och vissa av åtgärderna har också granskats av bankens internrevision.

Mot denna bakgrund anser banken att ett ingripande varken framstår som nödvändigt eller proportionerligt. Omsättningen är endast avgörande för det högsta belopp som en sanktionsavgift får uppgå till (avgiftstaket). Avgiftens storlek ska inom denna ram bestämmas utefter en gradering av överträdelserna. Omsättningen bör alltså inte i sig läggas till grund för avgiftens storlek, utan endast för att bestämma avgiftstaket. Under alla förhållanden bör en eventuell sanktionsavgift bestämmas till ett förhållandevis lågt belopp – ett väsentligt lägre belopp än avgiftstaket, anser Northmill.

Handläggningen av ärendet har dragit ut på tiden utan att det har berott på banken, vilket bör beaktas på så sätt att en eventuell sanktionsavgift sätts ned. Därtill har bankens omsättning ökat kraftigt sedan undersökningsperioden. Finansinspektionens handläggningstid har alltså medfört att avgiftstaket har blivit väsentligt högre än vad det hade varit vid en skyndsammare handläggning, påtalar Northmill.

4.2 Överträdelserna kräver ingripande

4.2.1 Tillämpliga bestämmelser

Finansinspektionen ska som huvudregel ingripa om ett kreditinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt LBF, andra författningar som reglerar institutets verksamhet, institutets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar institutets verksamhet. Finansinspektionen får dock avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om kreditinstitutet gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot institutet och dessa åtgärder bedöms tillräckliga (15 kap. 1 § och 1 b § andra stycket LBF).

4.2.2 Finansinspektionens bedömning

Northmill har överträtt flera centrala bestämmelser i penningtvättslagen, som syftar till att motverka risken för penningtvätt och finansiering av terrorism (se avsnitt 3). Med hänsyn till detta och till överträdelsernas karaktär kan de inte anses som ringa. Överträdelserna kan inte heller anses ursäktliga av de skäl som Northmill anför.

Mot bakgrund av detta saknas det skäl att avstå från ett ingripande. Vad Northmill anför om bland annat de åtgärder som banken har vidtagit är inte

heller – mot bakgrund av överträdelsernas karaktär – skäl för att avstå från ett ingripande (jfr prop. 2006/07:115 s. 500). Finansinspektionen ska därför ingripa mot Northmill.

4.3 Val av ingripande

4.3.1 Tillämpliga bestämmelser

Finansinspektionen kan bland annat ingripa genom att förelägga ett kreditinstitut att vidta rättelse eller genom att ge institutet en anmärkning (15 kap. 1 § andra stycket LBF). Om överträdelsen är allvarlig ska kreditinstitutets tillstånd återkallas, eller, om det är tillräckligt, en varning meddelas (15 kap. 1 § tredje stycket LBF). Finansinspektionen får förena en anmärkning eller varning med en sanktionsavgift (15 kap. 7 § LBF).

När Finansinspektionen väljer sanktion ska inspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art samt dess konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som har uppstått och graden av ansvar (15 kap. 1 b § första stycket LBF).

Finansinspektionen ska därutöver, i försvårande riktning, beakta om kredit-institutet tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och vid den tid som har gått mellan de olika överträdelserna (15 kap. 1 c § första stycket LBF).

I förmildrande riktning ska det beaktas om kreditinstitutet i väsentlig mån – genom ett aktivt samarbete – har underlättat Finansinspektionens utredning, och om institutet snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen (15 kap. 1 c § andra stycket LBF). För att inspektionen ska beakta detta som en förmildrande omständighet krävs att båda rekvisiten är uppfyllda (jfr prop. 2014/15:57 s. 69).

4.3.2 Finansinspektionens bedömning

När det gäller överträdelsernas art kan Finansinspektionen konstatera att Northmill har överträtt centrala bestämmelser i penningtvättslagen. Att en verksamhetsutövares allmänna riskbedömning är utformad på det sätt som regelverket kräver är grundläggande för att verksamhetsutövaren ska kunna vidta de åtgärder som krävs, för att på ett effektivt sätt motverka risken för att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är också väsentligt att verksamhetsutövaren på ett fullgott sätt bedömer den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med varje enskild kund, utifrån de underlag som regelverket kräver. Vidare är det viktigt att en verksamhetsutövare beaktar information som den hämtar in om affärsförbindelsens syfte och art för att bland annat bedöma risken för

penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kunden. Det är viktigt för att verksamhetsutövaren ska veta vilka risker som faktiskt behöver hanteras. Som anförs ovan (se avsnitt 3.4.2) är en verksamhetsutövares övervakning därtill central för att misstänkta transaktioner ska kunna rapporteras utan dröjsmål, och för att brottsbekämpande myndigheter får goda förutsättningar att utreda misstänkta brott. Det finns därför normalt skäl att se strängt på överträdelser av detta slag, även om en bedömning måste göras i varje enskilt fall.

I detta fall har överträdelserna, såvitt Finansinspektionen känner till, inte lett till några skador eller konkreta effekter på det finansiella systemet. De hade däremot potentiellt kunnat få sådana effekter. Som undersökningen visar, har Northmill vid riskbedömningen av företagskunder inte beaktat faktorer kopplade till den specifika kunden som indikerade högre risk. Detta har medfört att banken inte har haft förutsättningar att anpassa sina åtgärder efter de relevanta riskerna. Vidare har inbetalningar från tredje parter inte varit föremål för bankens övervakning av transaktioner, och därmed inte heller för utredning och eventuell rapportering. Överträdelserna har därför inneburit en ökad risk för att Northmill och det finansiella systemet har kunnat utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, och därmed i förlängningen även en ökad risk för att förtroendet för det finansiella systemet skadas. Överträdelserna har pågått under en inte kortvarig tid (se avsnitt 1.2 och 3).

Finansinspektionen har inte tidigare ingripit mot Northmill. Det finns alltså inte någon tidigare överträdelse som ska beaktas i försvårande riktning enligt 15 kap. 1 c § första stycket LBF.

Enligt inspektionens uppfattning har Northmills samarbete inte varit mer aktivt än vad som kan förväntas av ett företag under tillsyn. Vad Northmill anför om sitt samarbete med Finansinspektionen och rättelser påverkar därför inte valet av ingripande (se prop. 2013/14:228 s. 241).

När det gäller graden av ansvar har det inte kommit fram något som talar i vare sig försvårande eller förmildrande riktning.

Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet, anser Finansinspektionen att överträdelserna inte ska bedömas som allvarliga i den mening som avses i 15 kap. 1 § tredje stycket LBF. Det är därmed inte aktuellt att återkalla Northmills tillstånd eller att meddela banken en varning. Finansinspektionen ger därför Northmill en anmärkning som ska förenas med en sanktionsavgift för att vara tillräckligt ingripande.

4.4 Sanktionsavgiftens storlek

4.4.1 Tillämpliga bestämmelser

Den 1 juli 2026 trädde lagändringar i kraft som innebär att 15 kap. 8 § LBF har fått en ny lydelse. Av övergångsbestämmelserna framgår att äldre bestämmelser gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet. I detta ärende ska alltså den tidigare lydelsen tillämpas.

Finansinspektionen får, enligt 15 kap. 7 § LBF, förena en anmärkning med en sanktionsavgift. Sanktionsavgiften ska, enligt den tillämpliga lydelsen av 15 kap. 8 § samma lag, fastställas till lägst 5 000 kronor och högst till det högsta av

1. tio procent av ett kreditinstituts omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår,
2. två gånger den vinst som kreditinstitutet har gjort till följd av regelöverträdelsen om beloppet går att fastställa, eller
3. ett belopp motsvarande fem miljoner euro.

Avgiften får inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven enligt 6 kap. 1 § LBF, det vill säga avgiften får inte vara så stor att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras.

När sanktionsavgiften fastställs ska, enligt 15 kap. 9 § LBF, särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 1 b och 1 c §§ samt till kreditinstitutets finansiella ställning och – om den går att fastställa – till den vinst som institutet har gjort till följd av regelöverträdelsen.

4.4.2 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen har inte kunnat fastställa om Northmill har gjort någon vinst till följd av regelöverträdelserna. Inspektionen måste därför fastställa det högsta belopp som sanktionsavgiften får uppgå till (taket för sanktionsavgiften) utifrån bankens, eller koncernens, omsättning eller till ett belopp som motsvarar fem miljoner euro.

Northmill ingår i en koncern och taket för sanktionsavgiften ska därför bestämmas med utgångspunkt i koncernens omsättning för 2025, det vill säga det närmast föregående räkenskapsåret.

Under räkenskapsåret 2025 hade Northmill en omsättning på cirka 1 052 miljoner kronor. Motsvarande omsättning på koncernnivå var cirka 1 070 miljoner kronor. Tio procent av den omsättningen är 107 miljoner kronor och eftersom det beloppet är högre än ett belopp som motsvarar fem miljoner euro, utgör det taket för sanktionsavgiften.

Sanktionsavgiftens storlek ska ses som en gradering av överträdelserna. Finansinspektionen redogör för sin bedömning av överträdelserna i avsnitt 4.3.2. De omständigheter som tas upp där och beaktas vid valet av sanktion är sådana som också ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek bestäms. Som inspektionen har konstaterat rör det sig om överträdelser av centrala bestämmelser i penningtvättslagen som har pågått under en inte kortvarig period. Överträdelserna har inneburit en ökad risk för att banken och det finansiella systemet kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, även om några konkreta skador eller effekter på det finansiella systemet inte har kunnat konstateras.

Den omständigheten att handläggningen av ärendet har dragit ut på tiden, utan att det har berott på Northmill, bör också beaktas och medföra att sanktionsavgiften sätts ned något. Däremot beaktar Finansinspektionen inte vid bestämmandet av sanktionsavgiften den omständigheten att bankens omsättning har ökat kraftigt sedan undersökningsperioden. Det framgår av förarbetena till LBF att administrativa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande, samt att det är rimligt att vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek ta hänsyn till ett instituts finansiella ställning för att avgiften ska vara tillräckligt avskräckande (prop. 2013/14:228 s. 218 f. och 240).

Mot denna bakgrund och med beaktande av Northmills finansiella ställning anser Finansinspektionen, efter en samlad bedömning, att överträdelserna svarar mot en sanktionsavgift på 20 miljoner kronor.

Finansinspektionen bedömer att sanktionsavgiften är väl avvägd och proportionerlig. Den är inte så stor att Northmill på grund av avgiften inte uppfyller soliditets- och likviditetskraven enligt 6 kap. 1 § LBF.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Finansinspektionen när beslutet har vunnit laga kraft.

FINANSINSPEKTIONEN

Beatrice Ask
Styrelseordförande

Sebastian Fichtel
Senior jurist

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Beatrice Ask, ordförande, Martin Flodén, Helena Lindberg, Stefan Lundgren, Roine Vestman, Gunnar Larsson och Johan Almenberg, generaldirektör) efter föredragning av den seniora juristen Sebastian Fichtel. I den slutliga handläggningen av ärendet har även den seniora rådgivaren Sophie Degenne, områdeschefen Malin Alpen, avdelningscheferna Omar Bembli och Halszka Onoszko, enhetscheferna

Jessica Sjöberg Godkin och Petra Bonderud samt den seniora finansinspektören Sara Jacobsson deltagit.

Bilaga – Hur man överklagar

Kopia: Northmill Bank AB:s verkställande direktör

Delgivningskvitto

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

FI dnr 23-29660

Finansinspektionens beslut om anmärkning och sanktionsavgift

Handling:

Beslut om anmärkning och sanktionsavgift för Northmill Bank AB meddelat den 18 november 2026.

Jag har i dag, i egenskap av behörig firmatecknare eller ombud, tagit emot handlingen.

. . . . . .
Datum

. . . . . .
Namnteckning

. . . . . .
Namnförtydligande

. . . . . .
Eventuellt ny adress

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Genom att skriva under delgivningskvittot bekräftar du bara att du har tagit emot handlingen. Det är inte ett bevis på att du godkänner innehållet i den.

Det är viktigt att du skickar tillbaka kvittot till Finansinspektionen så fort som möjligt. Om du inte gör det kan vi delge dig på annat sätt, till exempel genom en stämningsman.

Glöm inte att ange vilket datum du tog emot handlingen.

Bilaga

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, eller till finansinspektionen@fi.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Finansinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.